/ــــ سلام قولا من رب رحـــــيم /

بهـــــازی
و ســـاماندهی
نـما و منـظر
میـــدان بـهارســـتان

سازمان زیباسازی شهر تهران
معاونت تبلیغات و درآمد
پاییز ۱۳۹۴ - تابستان ۱۳۹۵

دیباچه

سازمان زیباسازی شهر تهران در کنار دیگر نهادها و سازمان‌های شهرداری تهران نقش مرجعیت و هدایت‌کننده‌ی سیما و منظر شهری را عهده‌دار است.
از آنجایی که میدان بهارستان کانون تحولات اجتماعی سیاسی ایران معاصر بوده است، سازمان زیباسازی مستند به مصوبه‌ی شورای عالی شهرسازی کشور، اجرای عملیات بهسازی و ساماندهی نما و منظر این میدانِ ممتاز را با ماموریت و سیاست‌های زیر با باور به همراهی، هم‌گامی و شکیبایی شهروندان تهرانی از آبان ۹۴ تا آبان ۹۵ به اجرا رساند.

/ منشا آلودگی‌های بصری در میدان بهارستان /

- نمای فرسوده و کثیف بناها
- الحاقات و زواید تاسیساتی جداره‌ها
- اغتشاش بصری ناشی از نازیبایی و نامتجانس بودن تابلوهای اصناف
- درهم‌ریختگی نمای معماری نخستین بناها با مداخله و تغییر بازشوها

/ ماموریت /

- پیراستن جداره‌ها از آلودگی‌های بصری
- ساماندهی نما و منظر
- بهسازی نما و ساماندهی تابلوهای اصناف در هم‌پیوندی کلانشهر تهران با هویت تاریخی‌اش

/ سیاست‌ها /

- تاکید بر هویت تاریخی، فرهنگی و اجتماعی
- استقرار نظم بصری
- اولویت بخشیدن پیاده بر سواره

/ برنامه‌ها /

- پیراستن نما و منظر شهری
- بهسازی و ساماندهی نماها
- استقرار نظم بصری در تابلوهای اصناف و کاربری‌ها
- بازطراحی دسترسی مردم به میدان به‌عنوان مقصد
- تعین‌بخشی به هویت تاریخی بهارستان

اینجا بهارستان!

تهران در نود سال پیش شهری بود که حدود بیست و یک کیلومتر مربع وسعت داشت. جمعیت این شهر سیصد هزار تن تخمین زده می‌شد. این شهر هشت ضلعی با خندقی که در اطرافش حفر کرده بودند از سایر زمین‌های اطرافش جدا می‌شد و به‌وسیله سیزده دروازه به پنج محله شهر راه داشت.
محله‌های تهران عبارت بودند از عودلاجان، سنگلج، بازار، چاله میدان و محله دولت. محله دولت از خیابان لاله‌زار، شغال‌آباد (سیف‌الملک، شاه‌آباد، جمهوری)، علاالدوله، لختی (سعدی)، واگن‌خانه (اکباتان)، عین‌الدوله(ایران)، نظامیه (بهارستان)، دروازه شمیران و دروازه دولت.

میدان بهارستان، فضایی است فرهنگی تاریخی با ارزش‌های معماری و نفوذی فراتر از محله و حتی شهر تهران. این میدان علاوه بر آنکه محل استقرار سه نسل از معماری تهران است رُستنگاه تجربه نووارگی ایرانی در سپهر تحولات اجتماعی و سیاسی و محل استقرار نخستین مجلس شورای ملی است. از این رو مجموعه فضایی میدان بهارستان به مثابه نخستین عرصه تبلور فضای عمومی شهری و حضور مطالبه‌گرانه ملت در تعیین سرنوشت‌شان به شمار می‌آید.
پیش‌درآمد شکل‌گیری این میدان از زمان ظهور جلوخانی برای باغ نگارستان، باغی سلطنتی بیرون از شهر تهران تا پایان دوره ناصرالدین شاه را در بر می‌گیرد. اینجا تفرج‌گاه اعیان و اشراف و بر سر راه ییلاقات شمال تهران قرار گرفته است. این باغ در زمان فتحعلی‌شاه تاسیس شده و یکی از سه باغ مهم دوران قاجاری است.
با آغاز گسترش شهر تهران در ۱۲۵۳ شمسی باغ نگارستان به تدریج درون حصار ناصری قرار می‌گیرد و دیگر باغی برون‌شهری و تفریحی محسوب نمی‌شود. در این دوره میدان با نام جلوخان نگارستان خوانده می‌شود. اما هم‌چنان بیشترین محوطه اطراف میدان باغات و زمین‌های بایر هستند. همراه با ساخته شدن باغ نظامیه در جبهه مقابل باغ نگارستان میدان تعین کالبدی می‌یابد. در این دوره خیابان سیف‌الملک (شاه‌آباد بعدی) خیابانی باریک و شنی است که سفارت‌خانه‌های روسیه، انگلیس و عثمانی را به بهارستان متصل می‌کند.
بناها و فضای این میدان راوی بخش بزرگی از تاریخ معاصر ایران‌اند. در این میدان هفت شبانه روز عروسی و پایکوبی ناصرالدین‌شاه برپابوده، خانه دو صدر اعظم بزرگ ایران میرزا حسین‌خان سپهسالار و میرزا آقاخان نوری در همین میدان قرار داشته، همه ساله مراسم عید قربان با نهر شتر جشن عمومی برگزار می‌شده و نخستین حضور مطالبه‌گرانه ملت ایران برای تعیین سرنوشت‌شان در همین میدان رقم خورده است.
در تصویری که خود ناصرالدین‌شاه در مراسم عروسی ملیجک از میدان برداشته و در آلبوم خانه کاخ گلستان نگهداری می‌شود به خوبی مشاهده می‌شود میدان که هنوز جلوخان نگارستان نامیده می‌شد، دارای در هر چهار جانب خود واجد بدنه است. بدنه

شمالی سردر عمارت نگارستان، بدنه غربی سردر باغ و عمارت بهارستان، بدنه جنوبی یعنی مقابل عمارت نگارستان، عمارت باغ نظامیه و در بدنه ضلع غربی نیز دیوارهای عمارت های مختلفی پوشیده شده است.

در دوره سلطنت مظفرالدین‌شاه کارکرد های باغ نگارستان رنگ می‌بازد. در عوض عمارت بهارستان و مسجد سپهسالار در شرق میدان، اهمیت پیدا می‌کند. باغ و عمارت بهارستان محل اقامت ولیعهد در ایامی است که به تهران می‌آید. هم‌چنین محل اقامت سفرای فوق‌العاده‌ای چون سفیر عثمانی است.

موقعیت درباری میدان و عمارت بهارستان پس از امضای فرمان مشروطیت و تشکیل مجلس شورای ملی و پس از برگزاری سه جلسه مجلس در مدرسه نظام، که به عمارت بهارستان منتقل می‌شود، به طور کل دگرگون می شود. از این پس عمارت بهارستان و مسجد سپهسالار جایگاه مطالبات مردم و به منبر دفاع از آرمان‌های ملت بدل می‌شود.

اینک میدان بهارستان، نخستین جلوگاه اعتراضات مردمی و تجربه نووارگی ایران معاصر، فزون بر آنکه سه نسل معماری ایران را در دامن خود دارد، پیونددهنده کالبد کتابخانه و موزه مجلس، مسجد سپهسالار و مدرسه شهید مطهری، موزه هنرهای ملی، موزه ابوالحسن صبا، عمارت مسعودیه، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی و باغ موزه نگارستان است.

/ ساختمان یاس /

ضلع شمال‌شرقی میدان بهارستان

پس از بهسازی نما

پیش از بهسازی

/ ساختمان شماره ۳۴ /

ضلع جنوبی میدان بهارستان، نبش خیابان نظامیه

پس از بهسازی نما

پیش از بهسازی

/ دبیرستان علمیه /

ابتدای خیابان جمهوری اسلامی

پس از بهسازی نما

پیش از بهسازی

/ ساختمان بانک مرکزی /

ضلع شمالی میدان بهارستان

پس از بهسازی نما

پیش از بهسازی

/ دیوارنگاره‌ی وقایع بهارستان /

ضلع شمالی میدان بهارستان

میدان بهارستان در طول حیات خود به دلیل مرکزیت و اهمیت سیاسی و اجتماعی، همواره شاهد رویدادها و رخدادهای مهمی در تاریخ تهران و ایران بوده است. بخشی از این رویدادها - که نه فقط در تاریخ تهران اهمیت دارند، که در سرنوشت ایرانیان در یک صد سال اخیر اثرگذار بوده‌اند - به‌عنوان بخشی از برنامه‌ی هویت‌بخشی و حفظ تاریخ این منطقه از تهران، بر روی دیواره‌ی بلندمرتبه‌ی ساختمان خوابگاه دانشجویی در ضلع شمالی میدان به تصویر کشیده شده است.

/ ساختمان فارابی (شماره‌ی ۴۳) /

ضلع جنوبی میدان بهارستان

پس از بهسازی نما

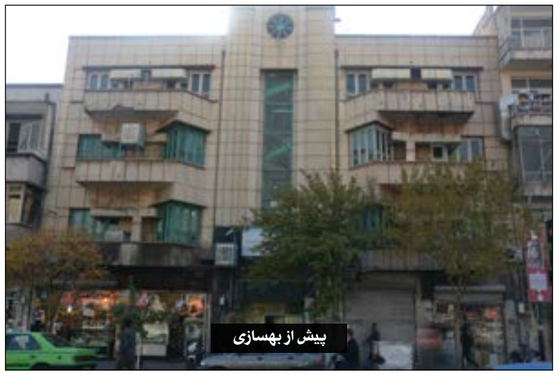
پیش از بهسازی

/ ساختمان کلانتری /

ضلع شمالی میدان بهارستان

پس از بهسازی نما

پیش از بهسازی

/ ساختمان دفترمدیریت پروژه /

ضلع شمالی میدان بهارستان

پس از بهسازی نما

پیش از بهسازی

/ ساختمان شماره‌ی ۹۸۶ /

ضلع جنوب‌شرقی میدان بهارستان

پس از بهسازی نما

پیش از بهسازی

/ نماد شهر فرنگ /

ضلع شمالی میدان بهارستان

نماد «شهر فرنگ» به‌عنوان یکی از نشانه‌های هویت بخشی به میدان بهارستان، در ضلع شمالی این محله‌ی تاریخی جایگذاری شد. این نماد نه فقط به‌عنوان یک نشان تاریخی و یادآور بخشی از تاریخ میدان، که با نمایش چهره‌های مذهبی و ملی که در حافظه‌ی تاریخی و سیاسی این منطقه از تهران جایگاه ویژه‌ای دارند، بخشی از پیشینه و هویت این منطقه‌ی تاریخی از شهر را نیز به نمایش می‌گذارد.

/ ساختمان امیر /

ضلع جنوبی میدان بهارستان

پس از بهسازی نما

پیش از بهسازی

/ ساختمان شماره‌ی ۵۱ /

ضلع جنوبی میدان بهارستان

پس از بهسازی نما

پیش از بهسازی

/ ساختمان حجره /

ضلع شمالی میدان بهارستان

پس از بهسازی نما

پیش از بهسازی

/ ساختمان بهارستان /

ضلع جنوبی میدان بهارستان

پس از بهسازی نما

پیش از بهسازی

/ ساختمان نما بلژیکی /

خیابان مصطفی خمینی جنوبی

پس از بهسازی نما

پیش از بهسازی

/ دبیرستان علمیه /

ابتدای خیابان جمهوری اسلامی

کمتر کسی می داند که مدرسه‌ی «علمیه» تاریخی کهن‌تر و فراتر از وزارت آموزش و پرورش در این سرزمین دارد. این مدرسه در سال ۱۲۷۶شمسی تاسیس شده و در طول حیات خود بارها تغییر مکان داده است تا اینکه سرانجام در سال ۸۱-۱۳۸۰ شمسی در نتیجه‌ی طرح توسعه‌ی مجلس شورای اسلامی به محل فعلی که پیشتر مدرسه‌ی «شاهدخت» (تاسیس ۱۳۲۹ شمسی) بوده، نقل مکان کرد. اینک «علمیه» نام مدرسه یا یک ساختمان نیست بلکه کارنامه‌ی تلاش نسلی عاشق پیشرفت و آبادانی کشور با الگوی آموزش نوین در ایران است.

/ ساختمان شماره‌ی ۳۹ /

خیابان جمهوری اسلامی،
چهارراه ظهیرالاسلام

پس از بهسازی نما

پیش از بهسازی نما

/ ساختمان شماره‌ی ۲۵۲ /

خیابان امیرکبیر

/ ساختمان شماره‌ی ۴۷ /

ضلع جنوبی میدان بهارستان

/ جزیره میدان بهارستان /

بهسازی و نوسازی جزیره‌ی میدان بهارستان به‌عنوان یکی از مراحل پروژه‌ی بهسازی و ساماندهی نما و منظر میدان بهارستان، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار بود، از این جهت که نشانه و شاخصه‌ی اصلی این منطقه به شمار می‌رود و مشرف بودن آن به ساختمان مجلس شورای اسلامی و گستردگی عرضی آن - که در قیاس با دیگر میدان‌های سطح شهر یگانه و یکتاست - بر اهمیت و ارزش آن افزوده است.

از سوی دیگر مجاورت میدان با سازمان‌های برنامه و بودجه و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و هم‌جواری با چندین منطقه‌ی تجاری و سنتی، آن را به‌عنوان یکی از گذرگاه‌های حیاتی شهر تهران برای ساکنان آن معرفی می‌کند.

/ کتیبه‌ی نمایندگان دور اول مجلس شورای اسلامی /

ضلع غربی جزیره‌ی میدان بهارستان

ایجاد دو لوح سنگی در ضلع‌های شرقی و غربی به یادبود نمایندگان دوره‌های نخستین مجلس شورای ملی و مجلس شورای اسلامی بخشی از تغییرات صورت‌گرفته در جزیره‌ی میدان بهارستان در حین بهسازی و نوسازی این محل است. این لوح‌ها در برگیرنده‌ی نام تمامی نمایندگان حاضردر دو مجلس پیش‌گفته بوده و در کنار تندیس آیت‌الله مدرس، میدان بهارستان را به نماد و نشانه‌ای برای پاسداشت تلاش‌های ایرانیان در طول سالیان به منظور نیل به حاکمیت مردم و مردم‌سالاری بدل می‌کند.

/ ساختمان شماره‌ی ۱۱ /

**ابتدای خیابان جمهوری اسلامی،
ضلع شمالی**

پس از بهسازی نما

پیش از بهسازی نما

/ ساختمان مظفری /

خیابان مصطفی خمینی
روبه‌روی خیابان رضی

پس از بهسازی نما

پیش از بهسازی

/ ساختمان شماره‌ی ۱۰ /

خیابان مصطفی خمینی،
خیابان کمال‌الملک

پس از بهسازی نما و منظر

پیش از بهسازی نما و منظر

/ ساختمان شماره‌ی ۸ /

ضلع جنوب‌غربی خیابان اکباتان

پس از بهسازی نما

پیش از بهسازی

/ کتیبه‌ی رویدادهای بهارستان /

ضلع شمال غربی میدان بهارستان

طراحی و نصب یک لوح از سنگ و شیشه در ضلع شمال‌غربی میدان بهارستان به منظور اطلاع‌رسانی درباره‌ی پیشینه و تاریخچه‌ی این منطقه از تهران به‌عنوان بخشی از برنامه‌ی حفظ هویت تاریخی میدان بهارستان صورت گرفت. این لوح دربرگیرنده‌ی وقایع مهم رخ داده در بهارستان از ابتدای حیات تا انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷ است.

/ ساختمان شماره‌ی ۶ /

ضلع جنوب‌غربی خیابان اکباتان

پس از بهسازی نما

پیش از بهسازی

/ ساختمان شماره‌ی ۴۹ /

ضلع جنوبی‌غربی میدان بهارستان

پس از بهسازی نما

پیش از بهسازی

/ ساختمان آشتیانی /

ضلع جنوب‌غربی میدان بهارستان

پس از بهسازی نما

پیش از بهسازی

/ نوآرایی ساختمان مجلس شورای اسلامی /

میدان بهارستان

مهم‌ترین نشان و نماد میدان بهارستان، از مشروطه به این سو، ساختمان مجلس است که به عنوان تبلور حاکمیت مردم‌سالاری ارزشی فراتر از دیگر سازه‌های مشابه دارد. نورپردازی ساختمان مجلس به‌عنوان بخشی از فعالیت‌های بهسازی میدان، نه تنها از نظر بصری و زیبایی‌شناسی اهمیت داشته که به‌عنوان پاسداشت نمادین تلاش ایرانیان برای تحقق حاکمیت مردم بر مردم، از فعالیت‌های مهم صورت گرفته در طول پروژه به شمار می‌رود.

/ ساختمان شماره‌ی ۶۰ /

ضلع جنوب‌شرقی میدان بهارستان

پس از بهسازی نما

پیش از بهسازی

/ ساختمان شماره‌ی ۸۲۰ /

خیابان مصطفی خمینی جنوبی، نبش
خیابان صیرفی‌پور

پس از بهسازی نما

پیش از بهسازی

/ کتیبه‌ی نمایندگان دور اول مجلس شورای اسلامی مشروطیت /

ضلع شرقی جزیره‌ی میدان بهارستان

ایجاد دو لوح سنگی در ضلع‌های شرقی و غربی به یادبود نمایندگان دوره‌های نخستین مجلس شورای ملی و مجلس شورای اسلامی بخشی از تغییرات صورت‌گرفته در جزیره‌ی میدان بهارستان در حین بهسازی و نوسازی این محل است. این لوح‌ها در برگیرنده‌ی نام تمامی نمایندگان حاضر در دو مجلس پیش‌گفته بوده و در کنار تندیس آیت‌الله مدرس، میدان بهارستان را به نماد و نشانه‌ای برای پاسداشت تلاش‌های ایرانیان در طول سالیان به منظور نیل به حاکمیت مردم و مردم‌سالاری بدل می‌کند.

/ ساختمان شماره‌ی ۸۹۸ /

خیابان مصطفی خمینی جنوبی

پس از بهسازی نما

پیش از بهسازی

/ ساختمان شماره‌ی ۹۳۰ /

خیابان مصطفی خمینی جنوبی

پس از بهسازی نما

پیش از بهسازی

/ ساختمان کوشانپور /

خیابان جمهوری اسلامی، چهارراه
ملت و ظهیرالاسلام

پس از بهسازی نما

پیش از بهسازی

/ دیوارنگاره «چنارستان، تهران» /

جداره‌ی ضلع غربی میدان بهارستان

بخشی از هویت تهران به بافت گیاهی آن برمی‌گردد و چنارهایی که انبوه و پرشمار در سراسر شهر، سایه خود را بر سر تهرانی‌ها گسترده‌اند. دیوارنگاره «چنارستان، تهران» علاوه بر اینکه یادآور هویت طبیعی، حیات سبزرنگ و اقلیم مفرح شهر در گذشته‌های دور است، به واسطه سبک نگارگری و استفاده از کاشی در اجرای آن، بخشی از هنر شهری را نیز پیش چشم عابران می‌آورد.

/ ساختمان کبیر /

ضلع جنوب‌غربی چهارراه سرچشمه

پس از بهسازی نما

پیش از بهسازی

/ ساختمان خوابگاه خوارزمی /

ضلع شمالی میدان بهارستان

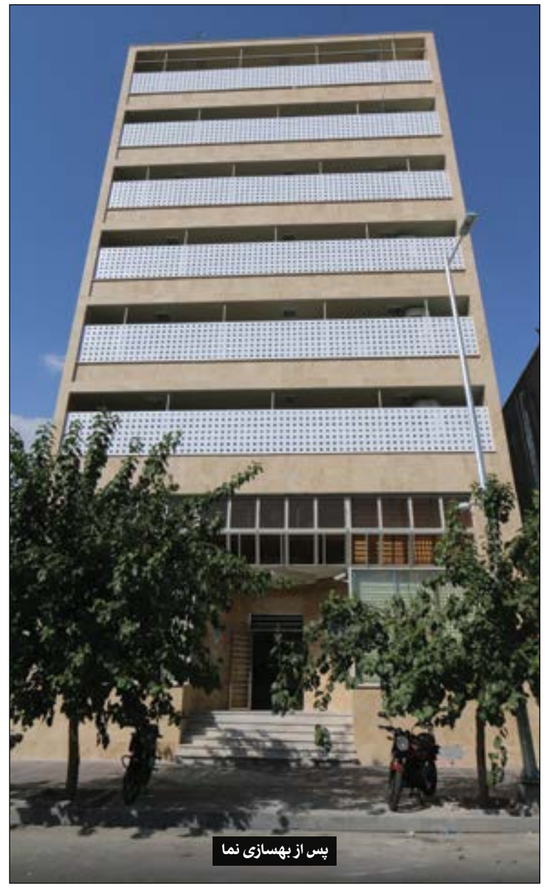
پس از بهسازی نما

پیش از بهسازی

/ نماد یوم‌التوپ /

میدان بهارستان

دوم تیرماه ۱۲۸۷ خورشیدی یکی از خونین‌ترین روزهایی‌ست که نه فقط بهارستان، که تهران به خود دیده است. در این روز توپ‌های سلطنتی به فرمان مستقیم محمدعلی شاه از باغشاه و با فرمان لیاخوف روسی به سمت خانه ملت آتش گشود تا بساط مشروطه را برچیند. در روایت شاهدان عینی از این واقعه تلخ چنین آمده که میدان بهارستان غرق در خون شد و بیش از ۱۰۰ نفردر این روز جان خود را از دست دادند.

/ ساختمان شماره‌ی ۸۸۶ /

خیابان مصطفی خمینی، روبه‌روی خیابان رضی

پس از بهسازی نما

پیش از بهسازی

/ ساختمان شماره‌ی ۵۲ /

خیابان جمهوری اسلامی، پیش از
میدان بهارستان

پس از بهسازی نما

پیش از بهسازی

/ ساختمان نما اوراسیایی /

خیابان جمهوری اسلامی، نبش
خیابان ملت

پیش از بهسازی

/ ساختمان سرای ناهید /

خیابان مصطفی خمینی، نبش
نظامیه

پس از بهسازی

پیش از بهسازی

/ میدان بهارستان /

ضلع جنوبی میدان

پس از بهسازی نما

پیش از بهسازی

/ موزه‌ی دبیرستان علمیه /

خیابان جمهوری اسلامی، نرسیده به میدان بهارستان

«موزه‌ی دبیرستان علمیّه تهران» در پاییز ۱۳۹۵ به‌عنوان بخشی از پروژه‌ی بهسازی و ساماندهی نما و منظر میدان بهارستان راه‌اندازی شد. در این موزه می‌توان اصل مدارک تحصیلی دانش‌آموزان و محصلان این مدرسه‌ی قدیمی را در کنار اسنادی از روزهای نخستین شکل‌گیری آموزش و پرورش به سبک امروزی مشاهده کرد. فیلم مستندی از پیدایش و تاریخچه‌ی مدرسه همراه با تصاویری از دانش‌آموزانِ ادوار مختلف و مدارکی ارزشمند از روند آموزش مدرن، کامل‌کننده‌ی تصویری‌ست که می‌تواند به شناختی بهتر از جامعه‌ی امروز ایران بیانجامد. از این جهت که پایه‌های زندگی شهری و مدنی این روزگار، در آن دوره و در اثر فراگیر شدن تحصیل علم و دانش شکل گرفته است.

روزشمار رویدادهای بهارستان

شهریور ۱۲۸۶: ترور اتابک نخست وزیر، در میدان بهارستان، دو ساعت بعد از اتمام جلسه رسمی مجلس.

۱۳ بهمن ۱۲۸۶: تجمع اهالی نظام در مدرسه سپهسالار و قسم برای عدم خلاف مشروطه.

۲۷ خرداد ۱۲۸۷: تعطیلی بازار تهران و تجمع بازاریان در بهارستان و مخالفت با محمدعلی شاه.

۲۹ خرداد ۱۲۸۷: اجتماع انجمن‌های تهران در مدرسه سپهسالار.

۲ تیر ۱۲۸۷: به توپ بستن مجلس به فرمان محمدعلی شاه.

۲۲ تیر ۱۲۸۸: شکست قوای دولتی از مجاهدان و مشروطه‌خواهان و ورود آنها به تهران مجاهدین به بهارستان رفته و در مدرسه سپهسالار تجمع کردند.

۴ بهمن ۱۲۸۹: قتل مرتضی‌خان صنیع‌الدوله رئیس مجلس شورای ملی در چهار راه مخبرالدوله توسط دو تبعه روس.

۱۹ آذر ۱۲۹۰: جلسه مجلس درباره التیماتوم روسیه و تظاهرات مردم در اطراف مجلس

۲۸ مرداد ۱۲۹۵: تجمع تجار و کسبه تهران در مسجد شاه و مسجد سپهسالار در اعتراض به تصمیم احمدشاه برای رفتن از تهران.

۳ خرداد ۱۳۰۰: تظاهرات در مسجد شاه و صحن بهارستان علیه سید ضیاالدین نخست‌وزیر.

۱۵ مهر۱۳۰۱: تظاهرات نظامیان به دلیل کناره‌گیری رضا خان (وزیر جنگ) و تهدید مجلس هنگام عبور از بهارستان.

۲۳ اردیبهشت ۱۳۰۲: تظاهرات مخالفان و موافقان دولت در میدان بهارستان.

۲ فروردین ۱۳۰۳: جلسه علنی مجلس برای اعلام جمهوریت، تجمع روحانیون و اصناف در بهارستان علیه جمهوری و سردار سپه و زد و خورد با نظامیان.

۱۲ تیر ۱۳۰۳: ترور سید محمد رضا میرزاده عشقی مدیر مجله قرن بیستم در سه راه سپهسالار در منزل خود.

۲ مهر ۱۳۰۴: تظاهرات زنان تهرانی در میدان بهارستان و درخواست از مجلس برای تامین نان و ارزاق عمومی و زد و خورد با نمایندگان.

۴ مهر ۱۳۰۴: تظاهرات گسترده مردم در بهارستان و قصد ورود به مجلس، تیراندازی و قتل و خونریزی.

۷ ابان ۱۳۰۴: ترور واعظ قزوینی مدیر روزنامه نصیحت به علت شباهت به بهار در صحن بهارستان.

۱۹ اردیبهشت ۱۳۰۶: تجمع مستخدمان اداره‌ها در صحن بهارستان به علت کم بودن حقوق پرداختی.

۱۰ فروردین ۱۳۲۱: دستور کاشت سیب‌زمینی و حبوبات در باغ بهارستان از طرف رئیس مجلس (اسفندیاری) به دلیل کمبود مواد غذایی.

۱۷ اذر ۱۳۲۱: تجمع دانشجویان و دانش‌آموزان در صحن بهارستان در اعتراض به وضع نان و زندگی، پیوست مردم و هتاکی به نمایندگان، زدو خورد و غارت مغازه‌ها و مجلس و کشتار مردم.

۱۵ اسفند۱۳۲۳: تجمع دانشجویان و مردم برای بازگشت دکتر محمد مصدق به مجلس و درگیری و زد و خورد با نظامیان.

۲۳ خرداد۱۳۲۷: تظاهرات دانشجویان دانشکده حقوق و فنی در اعتراض به نخست‌وزیری هژیر و پیوستن مردم به دعوت آیت‌الله کاشانی به این تظاهرات.

۲۷ خرداد ۱۳۲۷: تظاهرات بازاریان و روحانیان قرآن به سر به رهبری نواب صفوی، رهبر فدائیان اسلام، در بهارستان علیه هژیر و زد و خورد با پلیس.

۱۳ ابان ۱۳۲۸: ترور هژیر (وزیر دربار) در مسجد سپهسالار در مراسم روضه‌خوانی دربار.

۱۱تیر۱۳۲۹: تظاهرات موافقان و مخالفان نخست‌وزیری رزم‌آرا، زد و خورد و درگیری.

۲۷ اذر ۱۳۲۹: تحصن مدیران جراید در مجلس پس از حمله به روزنامه و چاپخانه شاهد.

۳۰ اذر ۱۳۲۹: اجتماع دانشجویان در میدان بهارستان در دفاع از ملی شدن صنعت نفت.

۲ دی ۱۳۲۹: تجمع مدیران جراید برای تحصن در میدان بهارستان.

۸ دی ۱۳۲۹: تظاهرات عظیم با حضور چند هزار تن به دعوت آیت‌الله کاشانی در مورد شرکت نفت.

۱۷ اسفند ۱۳۲۹: تظاهرات مردم و جشن و شادی در پی ترور رزم‌آرا (نخست‌وزیر).

۱۸ اسفند ۱۳۲۹: گردهمایی جمع کثیری از احزاب مختلف و تظاهرات در میدان بهارستان برای ملی شدن صنعت نفت.

۲۴ اسفند ۱۳۲۹: پس از تصویب طرح ملی شدن نفت نمایندگان مجلس در میدان بهارستان غرق در بوسه مردم شدند.

۳۰ تیر ۱۳۳۱: تظاهرات مردم در حمایت از نخست‌وزیری دکتر مصدق در میدان و خیابان‌های فردوسی، سعدی و شاه آباد و زد و خورد با پلیس که منجر به کشته شدن ده‌ها تن شد.

۲۵مرداد ۱۳۳۲: تظاهرات بزرگ در میدان بهارستان با سخنرانی دکتر فاطمی در باره لغو نظام سلطنتی.

۲۸مرداد ۱۳۳۲: تظاهرات در تهران و از جمله بهارستان در مخالفت و موافقت با مصدق و شاه شکل تازه به خود گرفت و ارتش از فرمان نخست‌وزیر سرپیچی کرد.

۶ شهریور ۱۳۳۲: برگزاری مجلس ترحیم شهدای ۲۸ مرداد در مسجد سپهسالار.

۱۴ مرداد ۱۳۳۴: جشن پنجاهمین سال مشروطیت با شکوه در باغ بهارستان با حضور بیست و پنج نماینده از کشور های اسلامی برگزار شد.

۲۹ مرداد ۱۳۳۹: در مدرسه عالی سپهسالار در هنگام اخذ رای بین ملیون و حزب مردم مشاجره و منازعه شدید در گرفت و عده ای مجروح شدند.

۱۲ اردیبهشت ۱۳۴۰: تمام دبیران و آموزگاران کشور جهت اعتراض به کمی حقوق در سراسر کشور دست به اعتراض زده و از رفتن به کلاس‌های درس خودداری نمودند.

فرهنگیان تهران از بامداد امروز در میدان بهارستان گرد آمده و با ایراد سخنرانی‌های تند و کوبنده خواسته خود را که ترمیم حقوق بود اعلان کردند. پلیس تهران برای متفرق ساختن فرهنگیان به روی آنها آتش گشود و در نتیجه یکی از فرهنگیان به نام خانعلی به ضرب گلوله رییس کلانتری بهارستان به قتل رسید و سه تن نیز مجروح شدند. در این هنگام دانش‌آموزان و دانشجویان تهران به فرهنگیان پیوستند.

۱۳ اردیبهشت ۱۳۴۰: میدان بهارستان وضع خاصی گرفت و تشیع جنازه معلم کشته شده با حضور تعدادی از نمایندگان مجلس برگزار شد.

۳ بهمن ۱۳۴۰: در پی اعتراضات دانشجویان دانشگاه تهران، در میدان بهارستان تظاهرات دانش‌آموزی اوج گرفت و پلیس به سمت تظاهرکنندگان شلیک کرد و یک کشته و چند زخمی به بار آورد.

۱ بهمن ۱۳۴۳: حسنعلی منصور (نخست وزیر) هنگام پیاده شدن از خودرو در ورودی مجلس با شلیک گلوله ترور و گفته شد تیرانداز محمد بخارایی از جمعیت فداییان اسلام است.

۵ بهمن ۱۳۵۷: در پی اعلام قبلی براساس گزارش خبرنگاران ۱۰۰ تا ۱۵۰ هزار نفر از طرفداران قانون اساسی و سوسیال دموکراسی از ۹ صبح وارد میدان بهارستان شدند و پس از ایراد چند نطق قطعنامه‌ای در ۷ ماده قرائت شد.

۲۰ بهمن ۱۳۵۷: مجلس شورای ملی به دست نیروهای انقلابی فتح شد.

گزارش کمی فعالیت‌ها

جغرافیای پروژه:
چهارراه ملت-ظهیرالاسلام میدان بهارستان-خ کمال الملک-خ مصطفی خمینی تا سه راه پامنار

تعداد کل کاربران:
۱۴۴۰ کاربری

تعداد کاربران همکف:
۴۸۱ کاربر

تعداد بلوک ساختمانی:
۷۲ بلوک

اقدامات اطلاع‌رسانی و تسهیل‌گری	
جلسه با کاربران	۱۱۶ نشست
مکاتبه با کاربران	۳۴۸۱ فقره
تنظیم توافق‌نامه	۱۸۴ فقره

ساماندهی تابلو و کرکره کاربران	
۳۵۸ تابلو	۱۰۷۴ مترمربع
۴۴۶ کرکره	۵۳۵۲ مترمربع
۲۲۳ سایبان	۱۷۸۴ مترمربع

ساماندهی تاسیسات شهری	
کابل برق	۲۴۵۰ مترطول
کابل مخابرات	۱۱۳۰ مترطول
جعبه برق	۵۲ عدد
جعبه مخابرات	۱۶ عدد
علمک گاز	۶۹ عدد

بهسازی و مرمت نما	
آجرکاری نما	۹۸۶۰ مترمربع
استحکام‌بخشی نما	۴۰۵۷ مترمربع
سنگ‌کاری نما	۳۲۹۵ مترمربع
دیوار چینی	۳۴۵۰ مترمربع
سیمان‌کاری	۶۳۲۱ مترمربع
ساخت در و پنجره	۲۶۵۵۰ کیلوگرم
رنگ‌آمیزی قاب پنجره	۳۰۲۰ مترمربع
تعویض شیشه	۶۹۵ مترمربع
مرمت شیروانی	۴۲۰۰ مترمربع
رنگ‌آمیزی شیروانی	۴۹۰۰ مترمربع
موزائیک‌کاری بالکن و محوطه	۱۰۵۰ مترمربع

پیرایش و حذف روائد	
لایه برداری	۶۷۳۲ مترمربع
تابلو فرسوده	۲۷۰۰ مترمربع
کرکره فرسوده	۵۳۵۲ مترمربع
کانال کولر	۹۶۰ مترمربع
کولرآبی مشرف بر پیاده رو	۱۷۷ دستگاه
سازه فرسوده	۱۳۰۰ کیلو گرم

کف سازی پیاده رو	
جدول‌کاری	۳۱۰ مترمربع
پیاده‌راه‌سازی	۱۰۱۰ مترمربع

اقدامات هویت بخشی
نور آرایی جداره ساختمان مجلس شورای ملی
دیوارنگاره رویداد های بهارستان
کاشی‌نگاره تهران، چنارستان
کتیبه معرف هویت بهارستان
نور آرایی برج ایفل
نورآرایی ساختمان میراث اوراسیائی
اصلاح فضای مفهومی مجسمه آیت‌الله مدرس
حک اسامی نمایندگان مجلس (دوره‌ی مشروطه و جمهوری)

سازمان اجرای بهسازی بهارستان

دکتر عیسی علیزاده
مدیر عامل سازمان زیباسازی

کیهان محمدخانی
قائم‌مقام مدیرعامل سازمان زیباسازی

هادی صادقی
معاون تبلیغات و درآمد سازمان زیباسازی (ارشد پروژه)

حسن منوری
مدیر تبلیغات صنوف و بازار سازمان زیباسازی (جانشین ارشد پروژه)

سید محسن هاشمی
مدیر راهبردی پروژه بهسازی و ساماندهی نما و منظر بهارستان

خاطره قاسمیان / کارشناس اسناد و مدارک

مهندس رضا گورابی / کارشناس ناظر

مهندس سعید اکبری / کارشناس ناظر

حسین جعفری‌نسب / تسهیل‌گر و گردآوری آمار

مهدی اسدی / خدمات

نادر تیموری / ترابری

• شورای فنی
دکتر اسکندر مختاری
دکتر بهزاد سلیمانی
هادی صادقی
حسن منوری
سید محسن هاشمی

• مجریان
شرکت سازه فولاد بتن / شرکت رساصنعت کهن / شرکت بنا چیدمان پارسیان / شرکت پروشات در مرکزی / شرکت ویراویژن / مشاور مهراز / تابلوسازی فویلکار / شرکت پارسیان آراسته روحی سازه / رد گرافیک / شرکت مقاوم طرح الوند / شرکت درفک نوین / شرکت تموک توان توسعه / شرکت ایمن صنعت کسری / شرکت پروژه گستر فیدار / شرکت استاتیکال / خیمه رنگارنگ / تابلوسازی نادری / شرکت شاربنا گستر پارسیان / پیمانکاری ابنیه آشتیانی / شرکت توانکارن راه گستر / شرکت پارت بوم / پیمانکاری تهرانی / گروه هنری اسدی / گروه هنری دلفان / شرکت ویرا ایستا پویا / شرکت نیرو صنعت ماسال / پیمانکاری نصرتی / شرکت دیماس سوشیان / شرکت فراز پی جم / ابنیه‌سازان نقشه پارس

• طراحی بروشور و کتاب

استودیو تهرانر

• با تشکر از

عابد ملکی

شهردار منطقه ۱۲

علی محمد سعادتی

قائم مقام شهردار منطقه ۱۲

سعید نوروزیان

شهردار ناحیه ۱ منطقه ۱۲

مجید صادقی

معاون شهردار ناحیه ۱ منطقه ۱۲

دکتر غلامرضا رسولی‌زاده

مدیرکل معاون اجرایی مجلس شورای اسلامی

و کاربران شکیبای بهارستان.